

FYLKESMANNEN I OSLO OG AKERSHUS

Sosial- og familieavdelingen

Helse- og omsorgsdepartementet, kommunetjenesteavdelingen
Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.:   Deres dato: Vår ref.:   Saksbehandler: Dato:
2011/17155-2 FM-S   Grete Nanna Finstad   10.11.2011

HØRING - NOU 2011:11 INNOVASJON I OMSORG, HØRINGSSVAR

Vi viser til ovennevnte NOU og gir med dette et kort høringssvar.

Nærmere om "næromsorg" – den andre samhandlingsreformen (kap. 5)

Høringens Kap. 5 tar for seg mange og viktige spørsmål knyttet til hvordan enkeltindivider, ideelle organisasjoner, kommuner og andre kan samhandle for å få til mer og kvalitativt bedre tilbud og tjenester. Det er også gitt gode eksempler fra tiltak som er iverksatt nasjonalt og internasjonalt. Vi har merket oss sterkt fokus på bruker- og pårørendeordninger. En innvending er at den altruisme mange pårørende i dag viser kan svekkes dersom pårørende opplever at kommunene forventer og presenterer avtaler der pårørendes omsorg kan oppfattes å sidestilles med offentlige tilbud og tjenester. Vi forstår at det her snakk om velferdsstatens bærekraft, samtidig har befolkningen en forventning om offentlig hjelp og omsorg når behovet oppstår. Da forventer man ikke at egne pårørende må inn som del av en kommunal pleieplan. Det å gi hjelp av fri vilje og ut fra egen evne kan det være problematisk å røre ved.

Vi er imidlertid enig i at pårørendepolitikk og synliggjøring av alt det arbeidet som utføres av pårørende bør løftes frem og verdsettes i langt større grad enn i dag. Det er imidlertid også vanskelige problemstillinger knyttet til dette området. Det som fremgår av pkt. 11.5 "utfordringer" i NOU 2011:17 "Når sant skal sies om pårørendeomsorg", der utfordringer for bruker og pårørende er oppsummert, gir i så måte grunn til å se nærmere på mulighetene til å sikre at tjenester og tilbud har nødvendig kvalitet og at det blir transparent.

Nærmere om "nye rom" Framtidas boligløsninger og nærmiljø (Kap. 6)

Vi har merket oss at utvalget bl.a. fremhever små enheter, ny teknologi, smarthusløsninger, ombygging av eksisterende boligmasse mv. Norsk Forms 7 gode råd gir retning som er i tråd med manges behov (s. 94). Det legges opp til et tydelig skille mellom kommunale helse- og omsorgstjenester og andre type tjenester og tilbud. Dette skillet synes fornuftig. Det å fjerne skillet mellom egenbetalingsformene ut fra boform synes også fornuftig. Det største problemet for mange brukere i dag er ensomhet og at det ikke er stimulerende aktiviteter i tilknytning til små eller større enheter. Det å se nytt på allerede eksisterende tilbud er derfor et godt utgangspunkt, for eksempel som det nevnes, at kantiner knyttet til sykehjem åpnes for allmennheten.

Det som blir den største utfordringen på dette område er finansiering. Vi har derfor merket oss pkt. 6.2.3 "økonomiske stimulerings tiltak". Det er foreslått tiltak som tilskudd, skattefradrag og boligsparing for eldre. Slik sparing skal da komme etter at boliglån er nedbetalt og når pensjonsalderen nærmer seg. I dag er situasjonen den at pleie- og omsorgstjenester i stor grad

er dreid inn mot hjelp i hjemmet, med eller uten nødvendige ombygginger. Vi har problemer med å se at eldre faktisk vil spare for dette formålet. Enklere er salg av egen bolig og flytting til omsorgsboliger/mindre enheter der tilbud om helse- og omsorgstjenester kan gis ut fra den enkeltes behov.

Nærmere om "teknoplan 2015" Teknologistøtte til omsorg (kap. 7)

Dette er et spennende kapittel og med mange muligheter til teknologiutvikling og innovasjon. Vi er enige i at dette kan skape nye virksomheter og at det åpner for private innovatører. Avklaring av lovverk er i så måte svært viktig og vi ser at Datatilsynet har gitt uttalelse knyttet til overvåkingssystemer som frem til nå har vært svært omdiskutert.

Når det gjelder satsingen "inn på tunet" som er knyttet opp til jordbruksavtalen foreslås det Inn-ordningen utvides til flere næringer, arbeidsplasser og virksomheter som kan gi dagtilbud for aktivitet, læring og mestring. I dag har vi dagsentra i mange kommuner, både knyttet til eldre og mennesker med utviklingshemming. Dagsentra for utviklingshemmede har kvalifisert personal og gir nettopp slik aktivitet, læring og mestring. Vi har imidlertid problemer med å tenke ut at vanlige arbeidspasser skal ha dagtilbud som nevnt.

Et hovedproblem som også er drøftet i NOU'n er tilgang på nødvendige omsorgsarbeidere. Det er flere forslag som kunne kommenteres. Vi vil tro at økt bruk av innovasjon, teknologi og smarthusløsninger for mange unge er langt mer fengende enn den direkte pleien som også må ytes. Et forslag som fremkommer er en slags "verneplikt" og med mulighet for å yte omsorg under studier med fradrag av studielån når utdannelsen er avsluttet. Dette kan være en farbar vei, men samtidig er det viktig å understreke at pleie og omsorg kan være utfordrende og etisk vanskelig. Det kan derfor være en fare at omsorg ytes kun ut fra økonomiske fordeler. Slike ordninger vil derfor kreve stor grad av veiledning og tilsyn fra kompetent personale slik at man kan forebygge og hindre at pleietrengende utsettes for uforsvarlig pleie og overgrep.

Med hilsen

Gerd Reinsvollsvveen
avdelingsdirektør

Grete Nanna Finstad
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:
Helse- og omsorgsdepartementet [postmottak@hod.
dep.no](mailto:postmottak@hod.dep.no)